

Mgr. Radek Suchý
advokát
sídlo: Vinohradská tř. 164
130 00 Praha 3 – Vinohrady

**Odpovědnost za porušení ochranných a mimořádných opatření
vlády
- působnost a pravomoc policejních orgánů**

Zpracovatel:

Mgr. Radek Suchý, advokát
Vinohradská tř. 164
130 00 Praha 3 – Vinohrady
mob.: +420 725 771 444
e-mail: suchy@aksuchy.cz
web: www.otevreno.net

Zpracováno:

17. prosince 2020 v Praze

I. Zadání

Stručné vymezení působnosti a pravomoci Policie ČR v režimu aktuálních omezení od 18. prosince 2020 pro sektor stravovacích a ubytovacích služeb, včetně možnosti obrany a návrhů řešení.

II. Základní východiska a doporučení

- 1) **Policie ČR násilnými vstupy do restaurací a barů po zavírací době nebo v době zákazu provozu pouze pro podezření z porušení protikovidových opatření porušuje zákon.**
- 2) **Zdůvodnění zákroku nedůvodnými podezřeními je rovněž nezákonné.**
- 3) **Výklad policejního zákona, který tyto zákroky umožňuje, je účelový, a je třeba jej odmítnout.**
- 4) **V případě nezákonného postupu Policie ČR nedoporučujeme aktivní obranu a odpor; je však třeba se okamžitě bránit stížnostmi, trestními oznámeními na Generální inspekci bezpečnostních sborů a žalobami.**

III. Souhrn a doporučení

Vstup do živnostenské provozovny po zavírací době může policie provést jen z důvodu stanovených zákonem a za předpokladu určité míty pravděpodobnosti, že důvody jsou pro vstup splněny.

Porušení vládních opatření není porušením veřejného pořádku, není trestným činem, je přestupkem, a tomu odpovídá nutnost **přiměřeného postupu** Policie ČR (zárok beranidlem je dle mého názoru zcela nepřiměřený a tudíž nezákonný).

Vzhledem k vágnosti některých ustanovení a rozšiřujícímu výkladu ze strany policie **doporučuji**:

- reagovat na výzvy Policie ČR; umožnit vstup (a to i do dalších prostor provozovny),
- plnit dle § 43 zákona o Policii výzvu policisty k nevstupování na určené místo, nezdržování se na určeném místě, setrvání na místě (ale pouze pokud hrozí – li závažné ohrožení života a zdraví),
- legitimovat se při ztotožňování,
- každý je povinen bez zbytečného odkladu uposlechnout výzvy anebo pokynu policisty, neuposlechnutí výzvy je přestupkem proti veřejnému pořádku podle § 5 zákona o některých přestupcích, a lze za něj uložit pokutu do 10 tisíc korun.

a dále:

- zdokumentovat postup policie (včetně foto, kamera apod.),
- zajistit svědky postupu policie,
- oznámit postup policie majiteli nemovitosti (zvláště v případě násilného vniknutí),
- nesouhlasit s uložením pokuty na místě (pokud nejde jen o napomenutí).

Následně v případě neadekvátního postupu:

- 1) stížnost na postup policejního orgánu
- 2) podnět na GIBS
- 3) soukromoprávní žaloba (náhrada škody, ochrana osobnosti apod.)

Zdůvodnění:

I. Aktuální stav

V návaznosti na usnesení vlády č. 957 ze dne 30. září 2020, kterým vláda v souladu s čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, vyhlásila pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru /označovaný jako SARS CoV-2/ na území České republiky nouzový stav a ve smyslu § 5 písm. a) až e) a § 6 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů, pro řešení vzniklé krizové situace, rozhodla o přijetí krizových opatření, tímto ve smyslu ustanovení § 5 písm. e) a § 6 odst. 1 písm. b) krizového zákona vláda s účinností ode dne 18. prosince 2020 od 00:00 hod. do dne 23. prosince 2020 do 23:59 hod.

Stravovacích zařízení a ubytovacích služeb se týká tato část pod bodem I. odst. 1 usnesení vlády č. 533/2020 Sb., o přijetí krizových opatření, kterým se **zakazuje** přítomnost veřejnosti v provozovnách stravovacích služeb (např. restaurace, hospody a bary), s výjimkou:

- a) v provozovnách, které neslouží pro veřejnost (např. zaměstnanecké stravování, stravování poskytovatelů zdravotních služeb a sociálních služeb, ve vězeňských zařízeních),
- b) v případě školního stravování zaměstnanců přítomných na pracovišti a dětí, žáků a studentů účastnících se prezenčního vzdělávání,
- c) v provozovnách v ubytovacích zařízeních za podmínky, že poskytují stravování pouze ubytovaným osobám, a to pouze v čase mezi 05:00 hod. a 22:59 hod.

tento zákaz se nevztahuje na prodej mimo provozovnu stravovacích služeb (např. provozovny rychlého občerstvení s výdejovým okénkem nebo prodej jídla s sebou) s tím, že prodej zákazníkům v místě provozovny (např. výdejové okénko) je zakázán v čase mezi 23:00 hod. a 04:59 hod.,

a dále pod bodem I. odst. 3,

kterým se **zakazuje**

poskytování ubytovacích služeb, s výjimkou poskytování ubytovacích služeb

- a) osobám za účelem výkonu povolání, podnikatelské nebo jiné obdobné činnosti,
- b) osobám, kterým byla nařízena pracovní povinnost podle krizového zákona,
- c) cizincům do doby opuštění území České republiky a cizincům s pracovním povolením na území České republiky,
- d) osobám, kterým byla nařízena izolace nebo karanténa,
- e) osobám, jejichž ubytování bylo sjednáno státem, územním samosprávným celkem nebo jimi zřízenými nebo založenými subjekty za účelem uvolnění kapacit poskytovatelů zdravotních služeb nebo poskytovatelů sociálních služeb nebo pro zajištění ubytování osob bez domova,
- f) osobám za účelem dokončení ubytování zahájeného před účinností tohoto usnesení vlády.

II. Působnost a pravomoc policistů

Dle ust. § 41 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, platí ve vztahu k živnostenským provozovnám, tedy restauracím apod., že

1. policista je při plnění úkolu policie oprávněn vstupovat v živnostenské provozovně, v herně, kasinu a dalších prostorách, kde jsou provozovány hazardní hry, do prostor, u kterých lze mít důvodně za to, že se v nich zdržují fyzické osoby, a to i po skončení prodejní nebo provozní doby,
2. policista je při plnění úkolu policie oprávněn vstupovat do živnostenské provozovny, do herny, kasina a dalších prostor, kde jsou provozovány hazardní hry, a to i po skončení prodejní nebo provozní doby, pokud

a) je to nezbytné z důvodu zajištění veřejného pořádku, nebo

b) lze mít důvodně za to, že jsou zde osobě mladší 18 let prodávány nebo podávány

- alkoholické nápoje nebo je zde této osobě jinak umožněno jejich požívání, nebo
 - tabákové výrobky, kuřácké pomůcky, bylinné výrobky určené ke kouření, elektronické cigarety nebo jejich náhradní náplně nebo je zde této osobě jinak umožněno jejich užívání.
3. policista je při plnění úkolu policie oprávněn vstupovat do herny, kasina a dalších prostor, kde jsou provozovány hazardní hry, a to i po skončení prodejní nebo provozní doby, také tehdy, lze-li mít důvodně za to, že se zde hazardní hry účastní osoba mladší 18 let.
 4. každý je povinen umožnit policistovi vstup do míst podle odstavců 1 až 3. Tím není dotčena úprava vstupu do obydlí, jiného prostoru nebo na pozemek.
 5. nelze-li jinak dosáhnout **splnění úkolu policie**, je policista oprávněn za účelem vstupu do míst podle odstavců 1 až 3 tato místa otevřít nebo jiným způsobem si do nich zjednat přístup, v případě nutnosti i za použití síly.

Popis situace:

Restaurace, bary, kavárny, nerespektují zákaz a poskytují služby lidem tím, že podávají nápoje nebo jídlo, nebo jim umožňují konzumaci jídla, nápojů, popřípadě poskytuje prostory pro shromáždění osob po zavírací době dle opatření vlády.

Obvyklý argument policie pro plnění úkolů policie při vstupu do provozoven:

Nevyjadřují se k oprávněním Policie ČR dle trestního řádu – neodkladný úkon, vstupy do prostor, zajištění osob a věcí, podezření ze spáchání trestného činu atd. – nevztahuje se na případy porušování vládních krizových opatření.

- 1) Oprávněnost vstupu do živnostenské provozovny je upraven především v ust. § 41 odst. 2 písm. a) zákona o Policii ČR – zajištění veřejného pořádku, ale v takovém případě bychom zaměřovali důvod k faktickému úkonu (je třeba odmítnout argument, že provozovatel, majitel či jejich zaměstnanec, tím, že porušil zákaz a provozovnu neuzavřel, jistě v širším slova smyslu porušuje veřejný pořádek); účel zákazu provozu některých živností není vydán proto, aby nebyl narušován pořádek, ale z důvodu ochrany zdraví; i dle výkladu MVČR je veřejným pořádkem:

„Souhrn společenských vztahů, které vznikají, rozvíjejí se a zanikají na místech veřejných a veřejnosti přístupných. Jsou upraveny právními i neprávními normativními systémy a jejich zachování je významné pro zajištění klidného a bezporuchového chodu společnosti.“

- 2) Nabízí se vstup do živnostenských provozoven tedy z důvodu **ochrany zdraví** (komplexně je zákaz třeba vnímat z hlediska jeho účelu - ochrany zdraví osob). Umožňuje to ust. § 41 odst. 1 zákona o Policii ČR. Oprávnění je vázáno pouze na požadovanou míru jistoty („**lze mít důvodně za to**“), ale vztahuje se jen **k dalším prostorám v provozovně**.
- 3) Postup policistů musí být vždy **přiměřený**. Dle § 11 zákona o Policii ČR platí, že policisté musí při plnění úkolů
 - a) dbát, aby žádné osobě v důsledku jejich postupu nevznikla bezdůvodná újma,
 - b) dbát, aby jejich rozhodnutím neprovést úkon nevznikla osobám, jejichž bezpečnost je ohrožena, bezdůvodná újma,
 - c) postupovat tak, aby případný zásah do práv a svobod osob, vůči nimž směřuje úkon, nebo osob nezúčastněných nepřekročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného úkonem.

Zejména ve vztahu k násilnému vstupu platí, že tento nelze apikovat, pokud nehrozí **„akutní nebezpečí“**. Přichází tedy v úvahu nejen opakované výzvy vůči osobám uvnitř, ale též např. kontaktování majitele objektu, pokud je v konkrétní situaci možné.

Trestně právní odpovědnost policistů:

Lze s vysokou mírou jistoty předpokládat vyvinění policistů na základě okolnosti vylučující protiprávnost. **Lze však dovozovat odpovědnost občanskoprávní, popř. kárnou.**

Postihy:

- podle krizového zákona č. 240/2000 Sb. mohou fyzické osoby v nejzávažnějších případech dostat od správního orgánu pokutu až do výše 2 milionů korun. Právnícké osoby, podnikají fyzické osoby až do 3 milionů.
- při porušení karantény hrozí pokuta až do výše 3 milionů korun.
- podle zákona o ochraně veřejného zdraví mohou fyzické nebo právnícké osoby, podnikající fyzické osoby včetně poskytovatelů služeb dostat pokutu až do výše 3 milionů korun.
- v případě, že lidé nemají roušku, dopouštějí se protiprávního jednání, které rovněž řeší správní orgán obce s rozšířenou působností
- pokud policisté během preventivního dohledu zjistí porušování nařízení vlády ČR v souvislosti s karanténou, tak v souladu s § 43 zákona o Policii ČR přikáží konkrétním osobám dodržování tohoto zákazu a vykáží je z místa, popřípadě použijí jiná oprávnění podle právních předpisů.
- stav nouze také zosťruje tresty za některé trestné činy.

Materie představuje základní informace. K postupu správních orgánů bude zvláštní materiál.

Mgr. Radek Suchý, advokát